

— . . . τότε δὴ ῥα κακὴ Λιδὸς αἶσα παρίσται —
Καὶ ἐν Ὀδυσ. Α. 61 καὶ 292 φαίνεται ὅτι ἡ μοῖρα
εἶναι τοῦ θεοῦ.

61 — Ἀσέ με δαίμονες αἶσα κακὴ καὶ ἀθέσφατος εἶνος —
292 — . . . χαλεπὴ δὲ θεοῦ κατὰ Μοῖρ' ἐπέδρασαν. —

Οὕτω καὶ περὰ τοῖς νεωτέροις συνταυτίζεται ἡ
Μοῖρα μετὰ τοῦ θεοῦ, ἡ τοῦ φύλακος τοῦ ἀνθρώπου
ἀγγέλου.

Εἰς τὸ ἀξίωμα

• Ὅ,τι γράφει δὲν ξεγράφει, •

ἀγνοεῖται ἂν ὁ γράφων (=ὀρίζων τὰ εἰμαρμένα)
εἶναι ὁ θεὸς ἢ ἡ Μοῖρα. Κατὰ πολλοὺς εἶναι ἡ Μοῖ-
ρα. Οὕτω π. χ. ὁ λυρικὸς δημοτικὸς ποιητὴς Χρι-
στόπουλος θέλει τὴν Μοῖραν

— Ὅ,τ' ἡ Μοῖρα διορίσει

Δὲν εἶν τρόπος νὰ γυρίσῃ. —

Καὶ ὁ κ. Βερναδάκης ἐν τῇ Μαρίας Δοξοπατρῇ

— . . . ἔτι ἀπαξ ἔγραψεν

Ἐντὺς τῆς μαύρης βίδου τῆς ἡ Μοῖρα μας

Δὲν μεταγράφει πλέον. . . —

καὶ πλείστοι ὅσοι.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους αἱ τοῦ Λιδὸς καὶ Θεμίδος θυ-
γατέρες Μοῖραι, τρεῖς οὖσαι, κατόικουν εἰς τὸν Ἀδην
αἱ δὲ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων δὲν εἶναι μόνον τρεῖς,
ἀλλὰ μίαν ἐφ' ἐκάστου ἀνθρώπου, ὀρίζουσα τὰ εἰ-
μαρμένα αὐτῷ. Κατοικοῦσι δὲ πᾶσαι ἐπὶ σκοτεινοῦ
καὶ ἀποτόμου ὄρους, καὶ τὴν κατοικίαν των, μό-
νον γραῖαι τινὲς μάγισσαι, μαῦραι, γινώσκουσαι, σὲ
ὁδηγοῦσι ποῦ εἶναι τὸ ὄρος τοῦτο καὶ πῶς δύνασαι
νὰ πλησιάσῃς, διὰ νὰ κάμῃς τὴν Μοῖραν σου νὰ
διορθώσῃ τὸ ῥοῦζικόν σου. Τὰς ὁδηγίας ταύτας μα-
θόντες ἐκ παραμυθίου τινὸς, τοῦ ὁποίου συμπέρα-
σμα εἶναι ὅτι δὲν δύναται τις ποτὲ νὰ ᾔῃαι τελείως
εὐτυχὴς, κοινοποιοῦμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην, εἰς τὸν
ὁποῖον ἀφίκεται ἡ φροντίς νὰ εὕρῃ τὴν ἀλληγο-
ρίαν των.

Ὁ θέλων νὰ τὴν μοιράνῃ ⁽⁶⁾ ἡ Μοῖρα, λαμβάνει
ἄζυμον πῆτταν, καὶ πορεύεται εἰς τὴν κατοικίαν αὐ-
τῆς. Εὐρισκόμενος δὲ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους,
φωνάζει γεγωνυία τῇ φωνῇ • «Μοῖρα μου καὶ μοί-
ρανέμε καὶ καλὸ φατ σοῦ φέρνω. » Τότε παρου-
σιάζεται πρὸς αὐτὸν γραῖα τις μαύρη, ἡ θυρωρὸς
βεβαίως τῶν Μοιρῶν, καὶ τὸν ἐρωτᾷ τί θέλει; οὗ-
τος δὲ ἀποκρίνεται ὅτι θέλει νὰ τὴν μοιράνῃ ἡ
Μοῖρά του. Ἡ γραῖα τότε τῷ λέγει εἰς ποῖον μέρος
δύναται νὰ τὴν εὕρῃ καὶ τὸν ἀρίνει. Οὗτος δὲ, ἀφ'
οὗ πλησιάσῃ αὐτήν, ἥτις εἶναι μαύρη ὥς ὅλαι αἱ
Μοῖραι, ἐπαναλαμβάνει τὴν πρότασίν του. Ἡ Μοῖρα
τὸν προσκαλεῖ νὰ πλησιάσῃ· ἀλλ' αὐτὸς τὴν ἐξετά-
ζει πρῶτον νὰ μὴ τὸν φάγῃ καὶ τῇ παρουσιάζει

Ἡ Μοῖρα εὐθὺς ἀφ' οὗ γεννηθῇ ἄνθρωπος ὀρίζει τὰ συμδραμόμενα
αὐτῷ. Ἡ πράξις αὕτη λέγεται • εἰ μ ο ῖ ρ α ν ε ν ἡ μ ο ῖ ρ α •
καὶ εἶναι ἰδιόδικμος τῇ γράσει τῶν ἀρχαίων • εἰ π α ῖ ν η σ α ν
Δ ἱ ὁ α •. Ἀλλ' ἐνίοτε σημ. τὴν διορθωσιν τῶν ὑπὸ τῆς Μοῖ-
ρας ἀπαξ ὀρισμένων.

τὴν πῆτταν. Τρώγουσα δὲ καὶ εὐφραϊνομένη ἐκ τῆς
ἀμβροσίου γεύσεως τῆς πῆττας, διορθώνει τὴν Μοῖραν
του καὶ τὸν ἀρίνει. Οὐαὶ ὁμῶς εἰς αὐτὸν ἂν προσ-
φέρῃ ἄζυμον πῆτταν! διότι, ἐπειδὴ εἶναι ἄλμυρά,
ἡ Μοῖρα χάνουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς, κρημνίζεται,
ὅταν περιπατήσῃ, ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ τότε ὁ μοιραν-
θεὸς ὑποπίπτει εἰς μέγιστα δυστυχήματα.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν ποτὲ ἡ Μοῖρα τοῦ ἀν-
θρώπου, καὶ τοι διορθωθείσα, νὰ ᾔῃαι ἄμοιρος ἐ-
λαττώματος. Οὕτω, ἐπὶ παραδείγματι, ἐν τῷ ἀνω-
τέρῳ παραμυθίῳ, ὅπου ἡ μέλλουσα νὰ μοιρανθῇ
ὑπὸ τῆς Μοῖρας εἶναι νεανὺς δυστυχιστάτη, ἀνύ-
πανδρος, πτωχὴ καὶ ὑπηρέτις, ἡ Μοῖρα διορθώνει νὰ
λάβῃ μὲν ἄνδρα πλούσιον, ἔχοντα δόξαν καὶ τιμὰς,
ἀλλὰ νὰ μείνῃ ἄτεκνος.

Γελοῖα δὲ εἶναι καὶ ἡ αἰτία εἰς ἣν ἀποδίδουσι
τὸν θρῆνον τῶν νηπίων. Ἐν ᾧ τοῦτο κοιμᾶται, πα-
ρίσταται ἡ Μοῖρα αὐτοῦ καὶ τῷ ἀναγγέλλει ὅτι ἀ-
πέθανεν ἡ μήτηρ του. Τὸ θρέφος βλέπον αὐτὴν πάν-
τοτε, δὲν πιστεύει τὴν Μοῖραν. Τότε αὕτη, βλέπου-
σα ἀποτυχόντα τὸν σκοπὸν τῆς, τῷ λέγει ὅτι ἀπέ-
θανεν ὁ πατήρ του· καὶ αὐτὸ, ἐπειδὴ δὲν βλέπει
συχνὰ αὐτὸν, ὥς ἀσχολούμενον εἰς τὰς ἐξω ὑποθέ-
σεις τὴν πιστεύει καὶ κλαίει.

Ἐκ Καλαμῶν.

N. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ.

ΟΙ ΑΝΑΦΑΝΕΝΤΕΣ ΑΣΤΕΡΕΣ.

Ἀπὸ 26 ἤδη ἐτῶν παρατηρῶ καὶ ἀναγράφω καὶ
σπουδάζω τὰ τῶν διαττόντων ἀστέρων, καὶ ὁμῶς
νῦν πρῶτον νητύχησα νὰ ἴδω καὶ ἰδίαις ὀφθαλμοῖς
τὸ λαμπρότατον καὶ σπάνιον τοῦ οὐρανοῦ φαινόμε-
νον, τὸ ἀναφανέν τὴν προχθεσινὴν νύκτα. Ἐθαύμα-
σεν δ' αὐτὸ καὶ ὅσοι τῶν ἐνταῦθα τὸ εἶδον, καὶ
πάντες νῦν ὁμιλοῦσιν ὅπως θέλουσι περὶ τοῦ θαυ-
μασίου φαινομένου, τινὲς δὲ μὲ παρακαλοῦσι νὰ γρά-
ψω τι περὶ αὐτοῦ. Νομίζων δὲ καὶ ἐγὼ ὠφέλιμον τὸ
νὰ ρηθῶσι περὶ αὐτοῦ ὀλίγα τινὰ πρὸς τὸ δημόσιον,
ὅπως διορθωθῶσιν ἴσως ἐσφαλμέναι τινὲς δόξαι καὶ
θεωρίαι, ὁποῖας τις ἀκούει κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας,
πέμπω ὑμῖν τὴν μικρὰν ταύτην πραγματείαν παρα-
καλῶν τὴν φιλίαν ὑμῶν νὰ μεταφράσῃτε αὐτήν,
ὅπως δημοσιευθῇ διὰ τινος τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημε-
ρίδων, προσθέτοντες καὶ ὅ,τι τυχὸν κρίνητε ὑμεῖς
ἀναγκαῖον εἰς κοινὴν κατάληψιν τῆς πραγματείας.

Τὸ φαινόμενον ἀστέρων διαττόντων γινώσκουσιν,
ἀπ' ἀρχαιοτάτων ἤδη αἰώνων, οἱ Σῆναι· ἐγίνωσκον
δ' αὐτὸ καὶ οἱ Χалδαῖοι καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥω-
μαῖοι. Ὑπάρχουσι πολλὰ εἰδήσεις ἱστορικαί, ὅτι καὶ
ἐν τοῖς χρόνοις ἀναφάνησαν παλλάκις ἐν τῷ οὐρα-

νῶ οὐ μόνον πύρινα σώματα σφαιροειδῆ καὶ σπο-
ραδικὰ, ἐξ ὧν ἔπεσαν ἐνίοτε καὶ λίθοι πυροειδεῖς
ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ὄγκοι σιδηροῖ, ἀλλὰ κατὰ τινες
ὠρισμέναις νύκτας καὶ ἀπειράριθμον πλῆθος ἀκον-
τισμῶν ἀστέρων, ὅμοιον πρὸς βροχὴν ἢ πρὸς νιφά-
δας χιόνος θαιμείας.

Ἀκριβῶς ὁμοῦ καὶ ἐπιστημονικῶς ἤρχισαν νὰ
παρατηρῶσι τὰ φαινόμενα ταῦτα μόλις κατὰ τὴν
ἐνεστῶσαν ἑκατονταετηρίδα· διότι παρατηρήθησαν
μὲν τῷ 1798 ἐν Γοττίνγῃ κατὰ πρῶτον ὑπὸ Βραν-
δισίου καὶ Βενζεμβούργου τοιαῦτα φαινόμενα, ἀλ-
λὰ κυρίως κατὰ τὰ τελευταῖα 30 ἔτη ἠδυνήθησαν
ν' ἀποπειραθῶσι τινες καὶ ἐξηγήσεις αὐτῶν, στρε-
ζομέναις ἐπὶ ἐρευνῶν ἐκτεταμένων.

Ἐκ τῶν ἀκριβῶν δὲ καὶ ἐπιστημονικῶν παρατη-
ρήσεων ἐδιδάχθημεν, ὅτι ἀστέρες διάττοντες καὶ πύ-
ρινα σφαῖρα ἢ βολίδες δὲν διαφέρουσιν οὐσιωδῶς
πρὸς ἀλλήλα, εἰ μὴ ὅτι αὐταὶ ἔχουσιν ἐπισοθητὴν
διάμετρον ἀναφαίνονται διὰ μιᾶς ἐν τῷ οὐρανῷ φεγ-
γοβολοῦσαι λαμπρὸν ἐπὶ δευτέρᾳ τινι τῆς ὥρας
λεπτὰ, καὶ πάλιν ἐξαφανίζονται ταχύτητα διατ-
σουσαι διὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ διαρρήγνυμεναι πολ-
λάκις, ὅτε καὶ πίπτουσιν ἐνίοτε ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τὴν
γῆν (νικώσης δηλονότι τῆς ἑλξεως τοῦ πλανήτου
τούτου τὴν ταχύτητα τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιφορᾶς
αὐτῶν) ἀπορρήγνυμενα σπάσματα ὡς λίθοι οὐρανο-
πετεῖς, οἵτινες εὐρίσκονται ὑπὸ τῶν χημικῶν συνε-
στῶτες μὲν ἐκ στοιχείων, ὅποια ὑπάρχουσι καὶ ἐν
τῇ γῇ, ἀλλὰ κατ' ἄλλας ἐνίοτε μίξεις ἢ συνθέσεις
ὥστε ὑπομαρτυροῦσιν, ὅτι ἐξ ὁποίων ἡ γῆ, συνί-
στανται καὶ τὰ οὐράνια σώματα. Ἐκ τῶν ἀκριβῶν
παρατηρήσεων ἐδιδάχθημεν προσέτι, ὅτι κατὰ ὠρι-
σμένους τινὰς χρόνους ἀναφαίνονται πολυπληθέστα-
τοι διάττοντες ἀστέρες—ὅτι ἡ ταχύτης, μεθ' ἧς
διατρέχουσι διὰ τοῦ οὐρανοῦ, εἶναι $4\frac{1}{2}$ ἕως $23\frac{3}{4}$
γεωγραφικῶν μιλίων κατὰ πᾶν τῆς ὥρας δευ-
τερόλεπτον, εἶναι δηλαδή πλανητικὴ (ὡς προσο-
μάζουσι τὴν μεγίστην ταχύτητα, μεθ' ἧς κινου-
νται περὶ τὸν ἥλιον οἱ πλανῆται), εἰ καὶ τινων διατ-
τόντων ἀστέρων ἡ ταχύτης εἶναι δις ἕως πεντάκις
μεῖζων τῆς περὶ τὸν ἥλιον ταχύτητος τῆς γῆς, διό-
τι αὕτη, περιφερομένη περὶ τὸν ἥλιον, διατρέχει μό-
νον $41/10$ γεωγραφικὰ μίλια ἢ 30,400 μέτρα,
κατὰ πᾶν [δευτερόλεπτον—ὅτι καὶ ἐκτὸς ἐστὶ τῆς
ἀτμοσφαίρας ἐκपुरοῦνται— καὶ, διὰ βραχέων, ὅτι
εἶναι οὐράνια σώματα μικρὰ, τὰ ὅποια περιφερόμε-
να κατὰ σμήνη περὶ τὸν ἥλιον ἐπὶ τροχιῶν ἀδιορί-
στων εἰσέτι, καὶ κατὰ φοράν ἀντίθετον πρὸς τὴν
τῆς γῆς, γίνονται ἡμῖν ὁρατὰ, ὑπ' ἀγνώστου τινὸς
αἰτίης ἐκपुरούμενα, ὅταν φθάνωσιν ἐν τῷ τῆς γῆς
γειτονήματι.

Ὅτε τῷ 1799 Νοεμβρίου 12 (κατὰ τὴν νεωτέραν

χρονολογίαν) εἶδον ἐν Κουμάνῃ τῆς Ἀμερικῆς ὁ Οὐμ-
βόλδος καὶ Βομπλάνδιος λαμπρότατον καὶ θαυμα-
σιώτατον τοιοῦτον τοῦ οὐρανοῦ φαινόμενον, τότε
πρῶτην φοράν παρεκινήθη ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος
εἰς τὸ νὰ σπουδάσῃ σπουδαιότερον τὰ τῶν διατ-
τόντων ἀστέρων καὶ πυρίνων σφαιρῶν. Ἀνερευνῶν-
τες δὲ τὰ ἀστρονομικὰ χρονικά εὗρον, ὅτι ὅμοιον
φαινόμενον εἶχεν ἀναφανῆ κατὰ τὸ 1766· ἐπειδὴ
δὲ καὶ τὴν νύκτα τῆς 12 πρὸς τὴν 13 νοεμβρίου
1833 ἀνεφάνησαν πάλιν ἐν Βορείῳ Ἀμερικῇ ἀπει-
ράριθμοι ἀστέρες διάττοντες, συνεπέραναν ἐκ τού-
των, ὅτι περιοδικὸν τὸ μέγα τοῦτο τοῦ οὐρανοῦ
φαινόμενον, κατὰ πᾶν τριακοστὸν τρίτον ἢ τριακο-
στὸν τέταρτον ἔτος ἀναφαίνόμενον· τότε δὲ καὶ
προεβρέθη, ὅτι θέλει πάλιν ἀναφανῆ τῷ 1866 ἢ
1867. Ἀς ἰδῶμεν δὲ νῦν ἂν κατὰ πάντα ἐπικλή-
θῃσιν προχθὲς ἢ πρόβησις.

Παρατήρουν ἀπὸ τοῦ 1842 οἱ ἀστρονόμοι, ὅτι
παραδόξως οἱ κατὰ πάντα νοέμβριον διάττοντες ἀ-
στέρες δὲν ἐφκίνοντο πλέον ὥς ἄλλοτε συχνοί, ἀλλ'
ὀλιγαριθμότεροι μάλιστα τῶν κατὰ πάντα αὐ-
γουστον, κατὰ τὴν 40 τοῦ ὁποῦ (ν. χ.) δύναται
τις νὰ ἰδῇ 50 ἕως 100 διαδρομὰς ἀστέρων κατὰ
πᾶσαν ὥραν. Ἀλλὰ τῷ 1863 νοεμβρίου 13 (ν. χ.)
εἶδον ἐγὼ ἐν Ἀθήναις πλείονα φωτεινὰ μετέωρα,
60 κατὰ πᾶσαν ὥραν, μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ τινὰ
μεγάλᾳ καὶ λαμπρά. Τῷ δὲ 1864 καὶ 1865 νοεμ-
βρίου 13 δὲν ἠδυνήθη νὰ οὐρανοσκοπήσω ἐν Ἀθή-
ναις, συννεφείας ἔνεκα· ἐν Λονδίνῳ ὁμοῦ τῷ 1865
παρατήρησεν ἕτερος παρατηρητὴς 250 διαδρομὰς
ἀστέρων κατὰ πᾶσαν ὥραν.

Κατὰ τὸ ἐνεστὸς δ' ἔτος (1866, νοεμβρίου 1/13)
ἀνεφάνη πολλῷ λαμπρότερον τὸ φαινόμενον τοῦτο,
τοῦλάχιστον ἐν Ἀθήναις. Τοῦ οὐρανοῦ ὅλος καθα-
ροῦ ὄντος, ἀπὸ μὲν τῆς 6 ἑσπερινῆς ὥρας μέχρι τοῦ
μεσονυκτίου ἐσπάνιζον οἱ ἀκοντισμοὶ ἀστέρων· μετὰ
ταῦτα ὁμοῦ τοσοῦτον πύξυσεν ἡ πληθὺς, ὥστε δύ-
σκολος ἦτον ἡ ἀρίθμησης, διότι δὲν προέφθανέ τις
νὰ βλέπῃ πάντας, ἀποσπασμένης συχνότατα τῆς
προσοχῆς ὑπὸ τῶν συναναφαινομένων λαμπροτάτων
πυρίνων σφαιρῶν.

Ὁ γράφων δὲ ταῦτα, ὅπως διορίσῃ κατὰ τὸ δυ-
νατὸν τὴν πληθὺν τῶν κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην
διαττόντων μετεώρων, ἔταξεν ἐπὶ τινὰς ὥρας καὶ
ἐτέρους τρεῖς παρατηρητὰς, οἵτινες οὐρανοσκοποῦν-
τες μετ' αὐτοῦ ὠρισμένα ἕκαστοι τοῦ οὐρανοῦ μέρη,
ἠρίθμουν τὰ διὰ τούτων διάττοντα. Μόνος δὲ πα-
ρετήρει ἀπὸ τῆς 4 μέχρι τῆς 6 μετὰ τὸ μεσονύ-
κτιον. Ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου λοιπὸν μέχρι τῆς 6
πρωινῆς ὥρας τῆς 2/14 νοεμβρίου (ἡγουν ἀπὸ τοῦ
μεσονυκτίου τῆς 1/3 πρὸς τὴν 2/14 τοῦ μηνὸς.

τούτου) ἕκαστος τῶν τεσσάρων οὐρανοσκόπων εἶδε κατὰ πᾶσιν ὥραν.

Ἀπὸ μεσονυκτίου μέχρι τῆς 4 ὥρας 80 ἀστέρας διάττοντας

ἀπὸ τῆς 1	μέχρι τῆς 2	»	700
ἀπὸ τῆς 2	»	3	» 1000
ἀπὸ τῆς 3	»	4	» 900
ἀπὸ τῆς 4	»	5	» 350
ἀπὸ τῆς 5	»	6	» 100

Ἐκαστος ἄρα τῶν 4 παρατηρητῶν εἶδεν ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου μέχρι τῆς 6 πρωῒνης ὥρας διάττοντας ἀστέρας πλείονας τῶν 3,000· ὥστε ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν διαζάντων κατὰ τὴν προχθεσινὴν νύκτα φθάνει τὰς 10,000 ἕως 12,000.

Ἀλλὰ τὸ ἐξαγόμενον ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ τούτου εἶναι κατὰ πολὺ ἕλκασον τοῦ τῶν ἀναφανέντων τῶν 1799 καὶ 1833· διότι οἱ τῶν 1833 ἐπὶ 9 ὥρας ἀναφανέντες ὑπελογίσθησαν, ὅτι ἦσαν σχεδὸν ἐν τέτταρτον ἑκατομμυρίου (240,000). "Ὅθεν δύναται τις ἐκ τούτου νὰ εἰπάσῃ, ὅτι τῶν 1867 θέλει ἀναφανῇ ὁ μέγιστος τῆς πληθὺς ὅρος.

Τῶν πυρίνων δὲ σφαιρῶν ἢ βολίδων ἦσαν τινὲς φωτεινότητάι καὶ λαμπρότάται. Μία δ' αὐτῶν κατεφώτισε καὶ γῆν καὶ θάλασσαν, καὶ κατέλειπεν ὀπισθεν ἑκατῆς κόμην φωτεινὴν, χρώματος ἐρυθροκιτρίνου, ἥτις ἐπὶ ὥραν ὅλην ἔμενεν ὁρατὴ τῶν φιλῶ ὀρθόλμῳ, ὡς παράδοξόν τι σχῆμα νεφέλης.

Εὐκταῖον εἶναι ὅσοι εἴτε ἐν Ἀθήναις εἴτε ἐκτὸς Ἀθηνῶν παρετήρησαν ἀκριβῶς τὸ φαινόμενον, μάλιστα δὲ ὅσοι ἐμέτρησαν ὠριαίως ἀστέρας ἐκ τῶν προχθὲς διαζάντων, νὰ γνωστοποιήσωσι τὰς παρατηρήσεις τῶν εἴτε ἀπ' εὐθείας πρὸς ἐμὲ, εἴτε διὰ τινος τῶν ἐφημερίδων, ὅπως προσδοποιήθῃ ἡ περὶ τῶν θυμασίων τούτων τοῦ οὐρανοῦ φαινομένων γνῶσις.

Ἐν Ἀθήναις 3 Νοεμβρίου 1866.

Ὁ διαβιβυντής τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀστεροσκοπεῖου

I. Φ. ΙΟΥΛΙΟΣ ΣΜΙΤ.

(Ἐκ τῆς Παλιγγενεσίας).

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΑΣ.

(Συνέχ. Ἰδ. φυλλ. 360—399.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Σχέσεις τῶν μυστῶρων καὶ τῶν ἐργατῶν
πρὸς τοὺς μαθητάς.

Ἡμεῖς πρέπει νὰ μεταχειρίζονται τοὺς μαθητάς. — Φροντίς πρὸς

διορθωσιν τῶν ἐλαττωμάτων αὐτῶν. — Σίδεε πρὸς τὴν ἀ-
θωότητα αὐτῶν. — Ἰδιαιτεραί ὑποχρεώσεις τοῦ μάλιστα
πρὸς τοὺς μαθητάς.

Πῶς πρέπει νὰ μεταχειρίζονται τοὺς μαθητάς.

Ἐξετάσαντες τὰ περὶ τῶν μαθητῶν, τῶν ἐργα-
τῶν καὶ τῶν μυστῶρων ἢ ἐργαστηριαρχῶν, ἃς ἀνα-
ζητήσωμεν καὶ τὰς μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων τά-
ξεων σχέσεις καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλας καθήκοντα.

Καὶ πρῶτον ἃς ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν δικαιωμά-
των τῶν μαθητῶν, διότι περὶ τῶν ὑποχρεώσεων
αὐτῶν ἐγένετο ἤδη λόγος.

Αἱ μεταξὺ τούτων καὶ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν μυσ-
τῶρων σχέσεις εἰσὶν ἐνίοτε ἄστοιχοι, καθόσον καὶ
οὗτοι καὶ ἐκεῖνοι φέρονται μετὰ τραχύτητος πρὸς
τὰ παιδιὰ, ἢ καὶ ποιοῦσι κακὴν χρῆσιν τῆς ἐπ' αὐ-
τῶν ἐξουσίας. Ναὶ μὲν ἡ κατάχρησις δὲν εἶναι συνή-
θως μεγάλη· ἀλλὰ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ παρεκτρέ-
πεται κατὰ τοῦτο ὁ ἀνώτερος, οὔτε κατὰ τὰ ἐλά-
χιστα, οὔτε καὶ πρὸς ἀστεϊσμόν.

Ἐνίοτε παρδειγμaktὸς χάριν ὁ ἀνώτερος λέγει
πρὸς τὸν μαθητὴν ἐργαζόμενον λέξεις ἀτάπου, ἢ
λησμονεῖ ἐπιτήδες εἰς μακρυομένον μέρος ἐργα-
λείον ὅπως στείλῃ τὸ παιδίον ἵνα φέρῃ αὐτό. Καὶ
ὁμαλογῶ μὲν ὅτι ἡ ἐκ τούτου ζημία δὲν εἶναι με-
γάλη· ἀλλὰ πρὸς τί αἱ τοιαῦται ἀστείότητες;

Ἐξ ἐναντίας ὁ ἀνώτερος ἀνάγκη πᾶσα νὰ φέρε-
ται πρὸς τὸν μαθητὴν μετὰ γλυκύτητος καὶ εὐγε-
νείας· δὲν πρέπει ἐπὶ προφάσει ὅτι θὰ διορθώσῃ τὸν
χαρακτήρα τοῦ παιδίου, νὰ βασανίζῃ αὐτὸ εἰς μά-
την· διότι κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον δὲν διορθοῦται
ἀλλὰ στρεβλοῦται ὁ χαρακτήρ. « Καὶ τί μοι μέ-
λει; » λέγουσιν οἱ ἄποτροπαιοὶ ἢ ἀπάντησις καὶ
μοχθηρὸν τὸ αἶσθημα! Πάντες, καὶ μάλιστα οἱ ἔ-
χοντες ἐπὶ τῶν παιδίων ἐξουσίαν πρέπει νὰ φροντί-
ζωσι δι' αὐτά. Ἄλλοι πάλιν λέγουσι· « Καὶ ἐμὲ, ὅταν
ἦμην μαθητὴς, δὲν μὲ μεταχειρίσθησαν καλλιώτερον,
καὶ ὁμῶς δὲν εἰμαι ἄχρηστος. » Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιχει-
ρημα τοῦτο κάκιστον, διότι ἂν οἱ ἀνώτεροι μεταχει-
ρίζοντο αὐτὸν μαθητὴν ὅντα κάλλιον, καὶ χρηστότε-
ρος θὰ ἦτο σήμερον, καὶ πρὸς τοὺς κατωτέρους θὰ ἐ-
φέρετο φιλανθρωπότερον. Πλὴν τούτου δὲν εἶναι ὀρ-
θόν, διότι ἄλλοι μεταχειρίσθησαν αὐτὸν κακῶς, νὰ
μιμῆται τὸ παράδειγμα ἐκείνων, σήμερον μάλιστα
ὅτε τὰ ἦθη ἐγένοντο γλυκύτερα. Ἐξ ἐναντίας πρέπει
νὰ ἐνθυμηταὶ πόσον ἡγανάκτει ὅτε ἐφέροντο ἀδίκως
πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀναπολῶν τὰ θάκρυα ὅσα ἔχουσιν
κατ' ἰδίαν, νὰ μὴ γίνεταί ὡς ἐκεῖνος τραχὺς καὶ
ἄδικος.

Φρόντιζε πρὸς τούτοις, φίλε χειρῶναξ, νὰ μὴ πει-
ράζωσιν ἀλλήλους οἱ μαθηταί, μήτε νὰ περιγελοῦν
ἐκεῖνον ἐξ αὐτῶν, ὅστις τυχὸν ἢ εἶναι ἀσθενὴς τὸν
νοῦν ἢ ἔχει φυσικὸν τι ἐλάττωμα. Οἱ χλευασμοί,